

Njoelkedassh evtiedimmie- jñh skáárvemeráajvarimmieh duedtien sisnjelen

Ulmie jñh sjiere væhtah juktie ulmiem jaksedh.

Ulmie:

Duedtiejjelemem evtiedidh lissiehtamme dienestinie jñh áesiestimmie jñjtsedorjeme vaarojste.

Sjiere væhtah juktie ulmiem jaksedh:

- Lissiehtamme dieneste duedtien sisnjelen.
- Lissiehtamme áesiestimmie jñjtsedorjeme duedteste
- Duedtiem guhkiebasse evtiedidh goh jjeleme

Reereme

Dáarjoereereme edtja Staaten ekonomijestuvremen njoelkedassi mietie árrodh, jñh Saemiedigkien budsjedten mietie

Ohtsemebaseradamme dáarjoeöörnegh Saemiedigkeste reeresuvvieh reeremelaaken mietie.

Maahta aktegsnænnoestimmieh mah Leah dorjesovveme reaktaváaromen mietie daejnie njoelkedassine, Saemiedigkien laejhtememoenehtsasse laejhtedh v. reeremelaakine § 28.

Gie maahta ohtsedh:

- Vytnesjæjjah jñjtsah giehtelimmine
- Dah mah duedtiesieltem tseegkieh
- Duedtiesiebrieh jñh aktöörh mah jjelemem evtiedieh duedtiejjelemeden sisnjelen
- Learohkh jáarhkeskuvlesne:
- Mah Jáa1 Hammoedimmiem jñh vætnoem vaeltieh. Akte krievenasse learohke edtja maahtoelmidie goerehtidh duedtien learoesoekesjijstie sieltelierehtæmman. Duedtie edtja akte áejviebielie árrodh programmefaagijste
- Mah Jáa2 Hammoedimmiem jñh duedtiem vaeltieh elliestijjen. Duedtie edtja akte áejviebielie árrodh programmefaagijste.
- Studenth Nöörjeste mah:
- Elliestijjen duedtiem vaeltieh Saemiej ööhpehtimmiejarngegne Johkemehkesne
- Duedtiem vaeltieh bachelor- jñh maasteredaltesisnie elliestijjen

Ohtsememierie:

Ij naan

Hospiteradæmman jñh stipendese learoehkidie/studentide daate ohtsememierie lea faamosne: **25.02.2016**

Ohtsemen krievenassh

Sámediggi
Áyivárgaaidnu 50
9730 Kárášjohka

telefonnr: +47 78 47 40 00
www.samediggi.no
samediggi@samediggi.no

Ápningstider:
Mandag - Fredag
08:00-15:30

Ohtseme dâarjoen bijre edtja daatovem jîh nommevæhtam utnedh. Dîhte guhte ohtsemem sov nommevæhtine jââhkesje, tjuara luhpiem utnedh dïedtem bïejedh sieltese/institusjovnese jv. Ohtseme byöroe tjaalasovveme årrodh Saemiedigkien ohtsemegoeresne.

Ohtsije dïedtem âtna gaajhkh bïevnesh vedtedh mah Leah daerpien juktie ohtsemem gietedidh, aaj bïevnesh jeatjah byögkeles dâarjoen bijre.

Gaajhkide prosjektohtsemidie edtja budsjedtem darjodh mij âasa-aarvehtsem vuesehte ektiedamme râajvarimmide jîh finansieradimmiesoejkesjasse. Edtja aktem prosjektebuerkiestimmien darjodh mij âllermaahta prosjekten ulmiem, ulmiedâehkiem, râajvarimmieh, illedahkeulmiem, faageles sisvegem, soejkesjem âvtese ektiedamme jaksoemieride jîh guktie gåarede prosjektem tjirrehtidh.

Aerviedimmienjoelkedassh:

Saemiedigkie maahta beetnehdâarjoem vedtedh daejtie râajvarimmide.

Evtiedimmie- jîh skâârvemerâajvarimmide duedtien sisnjelen, daan nuelesne:

- Dâarjoem vedtedh fysiske skâârvemidie
- Dâarjoem vedtedh sielteevtiedæmman goh dorjeseevtiedimmie, konsultenteviehkïe, maarkedeanalyse jîh doekeme- jîh maarkedeskreejremerâajvarimmieh
- Dâarjoem vedtedh duedtiekuvsjide
- Dâarjoem vedtedh hospiteradæmman
- Tseegkemestipende jîh stipende learoehkidie jîh studentide mah duedtiem elliestïjjen vaeltieh
- Dâarjoem vedtedh râajvarimmide mah maahtoem lutnjieh

Vöölemes raaste dâarjoem âadtjodh prosjektidie jallh râajvarimmide lea 30 000 krâvnah. Tjâenghkieles byögkeles dâarjoe ij maehtieh bijjelen 60 % årrodh prosjekten/râajvarimmien maaksojste reeknehlâhkosne. Saemiedigkie ij dâarjoem vedtieh prosjektidie gusnie âasa-aarvehtse lea bijjelen 7 500 000 krâvnah. Laavenjostoerâajvarimmine mah stoerre ulmiem utnieh saemien årroejidie maahta dâarjoem vedtedh raajan 600 000 krâvnah.

Fysiske skâârvemidie Saemiedigkie maahta raajan 50 % dâarjodh dejstie jââhkesjamme âasijste, jeenjemes dâarjoe lea 500 000 krâvnah

Dorjeseevtiedæmman maahta veasomeâasah meatan vaeltedh, raajan 12 000 krâvnah fierhten asken jîh dâarjoe lea raajan 60 % âasa-aarvehtsistie.

Tseegkemestipendese daate faamosne:

Maahta jeenjemes 75 % vedtedh jââhkesjamme âasijste, raajan 200 000 krâvnah. Jïjtse baalhka maahta raajan 12 000 krâvnah årrodh fierhten asken. Juktie soejkesjidh sieltem tseegkedh (evtiedimmieboelhke) maahta dâarjoem vedtedh jïjtse baalhkesje jeenjemes 6 askh, gosse sieltem tseegkeminie /tseegkemeboelhke) jeenjemes 12 askh. Jïjtse baalhka maahta unnebe sjïdtedh dastegh stipendedâastoje jeatjah baalhkam âtna stipendeboelhken.

Duedtiekuvsje jîh râajvarimmieh mah maahtoem lutnjieh:

Jeenjemes däärjoe lea raajan 500 000 krávnah. Maahta jeenjemes raajan 75 % däärjodh jááhkesjamme áasamiereste.

Tjielkestimmieh

Giehteldimsáasah leah: reeknehláhkoe- jñh revisjovnebaalhka, reenteáasah, lijkieáasah, jeatjah finanseáasah, skaehtieáasah, straejmie, áasah gáetide, tjirkemh, pensjovneáasah, sosijaale áasah, jeatjah barkijeáasah, stávroebaalhkah, áasah stávrojde, sieltekrirrie- jñh generaalekrirrietjáanghkojde, aarvoevueliedimmieh jñh aarvoegiehpiedimmieh

Sosijaale áasah leah; barkijevadtesh, kuvsje barkijidie, namhtah kantijne jñh jeatjah plearoeh aevhkieh

Vuajastahke lea: vuajastahke kapihtelen 2 mietie vuajastahkemieriedimmesne FOR-1994-10-04-918, Forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr.

Vuarjasjimmie ohtsemijstie jñh váaroehimmie ohtsemi gaskem
Lissine dejtie váaroehimmide mah leah váajnoes Saemiedigkien budsjedtesne, sñjhtebe ohtsemh vuarjasjidh ekonomeles, maarkedem, teknikkeles, siebriedahkenáhtoen, káansteles, faageles jñh jeatjah sjyöhtehke krööhkemi mietie.

Gosse ohtseme gñetesávva Saemiedigkie maahta vuarjasjidh mejtie ohtsije nuepiem átna prosjektem/tseegkemem tjirrehtidh. Saemiedigkie maahta kredihtebeevnesh veedtjedh ohtsijen bíjre.

Áasah mah eah däärjoem áadtjoeh

Däärjoe ij daase vadtasovvh; maadthskáárvemh, vuajastahkh, vaaroeáasah, gorredimmie, giehtelimsmaaksoeh, sosijaale áasah, ráajvarimmieh mah gaahrtjemem jarkoeh, leejjemegáetieh, váarhkoegáetieh jñh dírrgegáetieh, áesteme eekijste, leasing, tjíelke málsomh, baalhkaáasah, maadthööhpehimmie jñh ráajvarimmide mah beetnehvierhtieh áadtjoeh byögkeles budsjedtepáasti bijjeli. Vaallah däärjoem áadtjoeh meatan áarrodh aktegs kuvsjine, seminaarine jñh konferansine.

Jñjtse barkoe (jñjtse baalhka jñh jñjtse dalhketjh leejjedh) ij maehtieh 20 % áarrodh dejtie jááhkesjamme áasijste. Jñjtse barkoe jñh jñjtse dalhketjh leejjedh eah edtjñh maarkedeeáasan bijjelen áarrodh. Akte krievenasse jááhkesjamme tæjmoelæstoeh. Man jñjnje jñjtse barkoe lea edtja ohtsemisnie buerkiestidh. Saemiedigkie jñjtse barkoem sñjirelaakan vuarjesje fierhtene ohtsemisnie, naemhtie aaj krievenassen bíjre jñjtsekapitaalese.

Siejhme krievenassh:

Sielhth, institusjovnh jñh siebrieh mah däärjoem dáastoeh tjuerieh registreradamme áarrodh Enhetsregisterisnie Nöörjesne.

Tseegkeme sielhth mah däärjoem dáastoeh edtjñh maehdedh akten hijven sielteekonomeles evtiedæmman vuesiehtidh. Giehteldimmieh edtjñh daaletje laaki jñh njoelkedassi mietie giehtelidh, daan nuelesne skaehtie-, lissiemaaksoe - jñh reeknehláhkoelaaki mietie.

Ohtsije edtja sñjiehteles faagemaahtoem utnedh goh sjyöhtehke ööhpehimmie jñh/jallh barkoedáájrehtimmie.

Råajvarimmie jïh maehtieh illedihkie jallh aalkeme årrodh ávtelen Saemiedigkie lea ohtsemem dáásteme.

Nænnoestimmien mænngan dáarjoen bijre maahta áejvienjoelkedassine ij vielie dáarjoem vedtedh seamma ráajvaræmman/prosjektese.

Duedtiekuvsjide jïh maahtoelutnjije ráajvarimmide daate leah faamosne:

Tjuara váajnoes årrodh ohtsemisnie kuvsjelohkehtæjja nuekies faagemaahtoem átna goh sjyöhtehke ööhpehtimmie jïh/jallh barkoedáárehtimmie.

Daah bievnesh tjuerieh ohtsemen baalte årrodh:

- Kuvsjesoejkesje mij ráajvarimmiem veelebe buerkeste
- Tïjjesoejkesje, gáessie jïh gusnie kuvsje edtja årrodh
- Man gellie kuvsjetæjmoeh
- Ássjele
- Budsjedte- jïh finansieradimmiesoejkesje
- Læstoe dejgumie mah meatan kuvsjesne

Tjuara unnemes 5 almetjh meatan årrodh duedtiekuvsjesne

Hospiteradimmie:

Hospiteradimmesne Saemiedigkie maahta raajan 75 % vedtedh dejstie jááhkesjamme áasa-aarvehtsistie, jeenjemes dáarjoe lea raajan 72 000 krávnah.

Hospitante maahta raajan 12 000 krávnah áadtjodh veasomeásaj ávteste fierhten asken.

Duedtiesielte maahta raajan 12 000 krávnah dáarjojne áadtjoeh fierhten asken.

Hospiteradimmie maahta ryöhkedh raajan 3 askh. Maahta dáarjoem vedtedh raajan vijhte latjkojde fierhten jaepien jallh goske mieriem jakseme mij leah 200 000 krávnah.

Hospitanten lea díedte ohtsijnie årrodh daan öörnegasse.

Hospitante- jïh hospiteradimmiesielth tjuerieh tjaalasovveme årrodh Brønnøysundregisterinie goh jïjtsh duedtiesielth. Julevsæmien jïh áarjelsæmien dajvesne báeries almetjh mah eah leah registreradamme Brønnøysundregisterinie maehtieh hospiteradimmiesieltine årrodh.

Ohtsijh mah ryöktesth dáarjoem áadtjoeh jallh dáarjoem dáastoeh lierehtæjjaöörnegen tjïrrh eah maehtieh daam öörnegem ohtsedh.

Ij maehtieh hospiteradimmiedáarjoem vedtedh lihke fuelhkiej luvnie. Lihke fuelhkieh leah fuelhkie mah leah riekte bæjjese- jallh vááleselinjesne jallh áerpenh.

Gåabpegh guejmieh, dovne hospitante jïh hospiteradimmiesielte tjuerieh barkoelatjkoem dievhtedh jïh jááhkesjidh.

Daah bievnesh tjuerieh ohtsemen baalte årrodh:

- Hospiteradimmien ulmie
- Buerkiestimmie barkoste
- Barkoetïjje

- Man guhkiem ryökhoe jñh tñjjesoejkesje mij vuesehte gáessie jñh gusnie hospiteradimmie lea
- Áasa-aarvehtse

Tseegkemestipendese daate lea faamosne:

Maahta tseegkemestipendem vedtedh dovne soejkesjæmman ávtelen sieltem tseegkie (evtiedimmieboelhke) jñh jñjtjehke tseegkemasse (tseegkemeboelhke). Ij maehtieh stipendem ohtsedh gáabpagidie boelhkide seamma tñjjen. Jis stipende lea vadtasovveme evtiedimmieboelhkese, dñhte tjuara galhkeme árrodh ávtelen maahta stipendem ohtsedh tseegkemeboelhkese. Sieljmedelaakan ij maehtieh tseegkemetipendem áadtjodh jeatjah skáárveme- jallh evtiedimmiedáarjone ektine Saemiedigkeste.

Maahta stipendem vedtedh juktie bielieh maeksedh veasoeáasiiste (jñjtse baalhka), konsulenteviehkie maarkedegoerehtimide jñh jeatjah sieltesoejkesjæmman, lierehtimmie, pryövedorjemasse, vuelkemeáasah, unnebe skáárvemh, leejjeme viehkie jñh jeatjah áasah mah iemielaakan báetieh evtiedimmie- jñh tseegkemeboelhken. Lijkieáasah byögkeles instanside eah maaksasovvh.

Stipende learoehkidie jñh studentide mah duedtiem elliestijjen vaeltieh:

Jeenjemes 10 000 krávnah vadtasuvviej fierhten learoehkasse fierhten jaepien learoehkidie jáarhkeskuvlen daltesisnie, jñh 20 000 krávnah fierhten studentese jñlleskuvle- jallh universiteetedaltesisnie.

Áejvienjoelkedassine stipende ij vadtasovvh seamma faagen sisnjelen vielie goh ikth.

Learohken jallh studenten ööhpehtimmieinstitusjovne edtja vihtiestidh doh kríevenassh vuelielisnie leah illeme.

Jáarhkeskuvlen learohkh edtjeh daejtie biävnesidie baalte biejedh ohtsemasse:

- Biävnesh mejtie learohke lea elliestijjen learohke aktene learoesijjesne maam Statens lånekasse for utdanning lea jááhkesjamme ööhpehtimmiedáarjose.
- Vihtiestimmie learoesijjeste learohken staatusen jñh duedtielierehtimmien bijre.
- Studentide daah biävnesh edtjeh ohtsemen baalte árrodh:
- Biävnesh studijepoengeláhkoe bijre jaepieboelhken
- Vihtiestimmie jaepieboelhkemaaksoe lea maakseme, jallh vihtiestimmie studente lea bieljelamme satne edtja eksamenem vaeltedh jñlleskuvlesne jallh universiteetesne

Bieljelimmie jñh jááhkesjimmie nænnoestimmeste

Dáarjoedáastoje edtja ávtelen 5 váhkoeh náhkeme dehtie biejjeste dáarjoeprieviem áadtjoeji, tjaaleldh jááhkesjimmiem seedtedh satne dáarjoen kríevenasside jááhkesjamme. Jis Saemiedigkie ij jááhkesjimmiem kríevenassijste áadtjoeh, dellie ohtsije dáarjoem dassa bieleden vielie bieljelimmie. Dñhte guhte kríevenasside jááhkesje sov nommevæhtine tjuara luhpiem utnedh dñedtem biejedh sieltese/institusjovnese jv.

Dáarjoedáastoje ij maehtieh stoerre jarkelimmieh darjodh sjyöhtehke prosjektesne jallh ráajvarimmesne bieleden dam Saemiedægkan tjaaleldh buakteme, jñh jááhkesjimmiem destie áádtjeme. Jarkelimmie jááhkesjamme finansieradimmiesoejkesjistie jñh skáárvemesoejkesjistie iktesth ryöknesávva goh akte stoerre jarkelimmie.

Geervehtimmiemierie jñh reektememierie

Prosjekte edtja gaervies árródh eannan göökte jaepieh dárjoeprivien biejjien mænngan.

Gosse sjjere fáantoeh gáávnesieh dárjoe dáastoje maahta tjaaleldh ohtsedh guhkebe geervehtimmiemierien bijre prosjektete/ráajvarimmeste. Edtja ohtsemem buerkiestidh.

EØS-njoelkedassh

Saemiedigkien dárjoeöörnegh tjuerieh EØS-latjkoen njoelkedassi mieriej sisnjeli árródh staatedárjoen bijre. Saemiedigkie, goh jeatjah bielieh staate-, tjjelte- jñh fylhkenreeremistie, lea tjatneme dejstie nænnoestimmijste EØS-latjkoe lea vihtiestamme luhpien bijre byögkeles dárjoem dárjodh.

Muvhti veajkoej maahta dárjoem áadtjodh EØS-latjkoen njoelkedassi mietie bagatellmessig dárjoen bijre. Njoelkedassh bagatellmessig dárjoen bijre lea mieriedimmien gálkoen 14.biejeste 2008 nr 1213. Daej njoelkedassi mietie dárjoe dáastoje ij maehtieh vielie bagatellmessig dárjoem dáastodh goh tjáanghkan 200 000 Euro akten boelhken mij 3 reeknehláhkoejaepieh vaasa.

Ávtelen dárjoe maahta maaksasovvedh, dárjoe dáastoje tjuara Saemiedægkan vihtiestidh satne ij leah bagatellmessig dárjoem dáasteme jeatjah gaaltijjistie maaksoejaepien jallh dej göökte evtibi jaepiej mah dárjojne ektine Saemiedigkeste, gaskemedtien lea vielie goh NOK 515 000. Dastegh orre ohtsemh byögkeles dárjoen bijre (saaht man dárjoegaaltije), dárjoe dáastojen lea díedte daan dárjoen bijre bievnedh. Bieljelimmiedíedte lea faamosne 3 reeknehláhkoejaepieh faalehtimmiemiereste.

Dastegh dárjoe ij leah njoelkedassi mietie vadtasovveme, jallh dáastoje ij dárjoem nuhtjñ dan ássjelasse dárjoe lea vadteme, ESA maahta Saemiedigkiem stilledh dárjoem báastede krievédh dáastoejistie.

Reekteme jñh maaksoe

Juktie dárjoem maeksedh, dárjoe dáastoje tjuara maaksoemaedtemem Saemiedægkan seedtedh. Díhte guhte sov nommevæhtam maaksoemaedtiemisnie tjaala, tjuara luhpiem utnedh díedtem biejedh sieltese/institusjovnese j.v.

Dárjoe maaksasávva daej krievenassi mietie:

Stipendese learoehkidie jñh studentide dárjoe maaksasávva gosse nænnoestimmiem dorjeme.

Dárjoe fysiske skáárvemidie: Abpe dárjoe maaksasávva gosse staeries vihtiestimmie gáávnese. Maahta bieliemaaksoem dárjoste maeksedh buerkiestamme ohtsemen mietie.

Jeatjah dárjoeh: Gosse maaksoemaedteme gáávnese, Saemiedigkie maahta 50 % maeksedh gosse prosjekte/ráajvarimmie aalka. Doh aajmene 50 % maaksasuvvieh gosse prosjekte/ráajvarimmie lea gaervies jñh:

Dárjoe dáastojñ tjuerieh dam ulmiejaksemem jñh effektem vuarjasjidh mejtie ráajvarimmie lea átneme, vihtiestamme ulmiejgumie mah leah ohtsemisnie buerkiestamme. Vuarjasjimmie edtja aaj vuesiehtidh guktie prosjekte lea viehkietamme ulmiem illedh dárjoeöörnegasse. Edtja Saemiedigkien reektemegoerem nuhtjedh.

Vihtiestamme prosjektoreeknehláhkoe. Prosjektoreeknehláhkoe edtja állesth áasah jìh dïenesth vuesiehtidh. Dáarjoedáastoejasse mij merverdiavgiftregisterisnie tjáádtje, reeknehláhkoe edtja áasah jìh dïenesth vuesiehtidh eksklusijve merverdiavgift. Dastegh doh minngemosth áasah reeknehláhkosne prosjektese/ráajvaræmman leah unnebe goh jááhkesjamme áasa-aarvehtse nænnoestimmesne, Saemiedigkie maahta dáarjoem seamma jijnjem giehpiedidh.

Dáarjojde nuelelen 200 000 krávnah lea nuekies faktuvrine maam baanghke lea vihtiestamme lea maakseme, vihtiestimmie autoriseradamme reeknehláhkoetjaeliejistie, vihtiestimmie registreradamme jallh staateautoriseradamme revisovreste.

Dáarjojde bijjelen 200 000 krávnah, staateautoriseradamme jallh registreradamme revisovre edtja reeknehláhkoem vierhtieátnoen bijre vihtiestidh. Krïevenasse revisjovnen bijre eah leah dej staateles giehteldimmiej bijre mejtie Ríjhkerevisjovne revideradie.

Teegkemestipendese daate lissine faamosne:

Ávtelen minngemes maaksoe dorjesávva tjuara tjaaleldh reektehtsem seedtedh. Dìhte byöroe aktem buerkiestimmiem utnedh dan bijre:

- Sielteássjalommese, maarkedetsiehkìe jìh ekonomeles tsiehkìe – jallh akte sieltesoejkesje maahta baalte biejesovvedh
- Darjomh mah leah tjírrehtamme stipendeboelhken
- Konsulenteviehkìe. Gie viehkìehtamme jìh mejnie viehkìehtamme
- Dagke heaptoeh/dáeriesmoerh stipendeboelhken
- Dagke dáeriesmoerh dan guhkìebasse evtiedimmien bijre
- Maam ulmide stipende lea átneme
- Illedahke/statuse prosjektese/giehtelæmman

Saemiedigkie jìh Ríjhkerevisjovne maehtieh gihtjedidh vierhtieh krïevenassi mietie átnasuvvieh, v. dáarjoenjoelkedassigujmie § 10 mubpie líhtse jìh ríjhkerevisjovnelaaken § 12 gáalmede líhtse.

Gosse prosjektem/ráajvarimmiem állermaahta dáarjoedáastoje edtja bievnedh Saemiedigkie lea ráajvarimmiem/prosjektem dáarjeme.

Báástedemaaksoe jìh hiejtème dáarjoste

Saemiedigkie maahta luhpiedimmiem dáarjoen bijre báástede giesedh jallh krïevedh dáarjoe báástede maaksasávva dastegh:

- Dáarjoedáastoje biejljimmiediedtem miedtelamme
- Dáarjoe ij krïevenassi mietie átnasovvh mah leah vihtiestamme dáarjoeprievesne
- Laajkoelassje konkursem vaajteme, raavhkije konkursevaejtemem buakteme, privaate jallh
 - byögkeles laajkoeráaresjimmieh dáarjoedáastojen luvnie rihpestamme, jallh dáarjoedáastoje orrije maeksedh
- Dáarjoedáastoje jeatjahlaakan lea nænnoestimmide miedtelamme daejnie njoelkedassine
- Dáarjoedáastoje ij siejhme laaki jìh njoelkedassi mietie giehtelh, daan nuelesne skaehtie-, lissiemaaksoe- jìh reeknehláhkoelaaki mietie

Dastegh dâarjoedâastoje ij bââstede maeksieh daagkeri veajkoej, Saemiedigkie maahta reaktoen baaktoe vaejtedh dâastoje bââstede maaksa. Dastegh dâastoje ij bââstede maeksieh dan vadteme mierien âvtelen, maahta lissine fijehtimmesreentah krieveth, v. laakine, goeven 17.b. 1976 nr. 100 Om renter ved forsinket betaling mv.

Dastegh ohtsije aarebi lea dâarjoem ââdtjeme Saemiedigkeste j'ih dâarjoen krievenasside miêdtelamme, dellie maaksoeh maehtieh tjöôdtjestidh goske miêdtelimmie galhkeme. Jeatjah gaavhtan njoelkedassh laakesne Lov om foreldelse av fordringer (foreldelsesloven) leah faamosne.